

CIT

Podatki i rachunkowość

Komentarz

Paweł Małecki, Małgorzata Mazurkiewicz

KOMENTARZE

9. WYDANIE

CIT

Podatki i rachunkowość

Komentarz

Paweł Małecki, Małgorzata Mazurkiewicz

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

9. WYDANIE

Stan prawny na 1 marca 2018 r.

z uwzględnieniem zmian wynikających z ustaw z 6 marca 2018 r.: Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646) oraz Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz.U. poz. 650)

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Kinga Zajęc

Opracowanie redakcyjne i łamanie
JustLuk

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-593-7

9. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	33
Przedmowa	41
Ustawa z 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2343 ze zm.)	45
Rozdział 1. Podmiot i przedmiot opodatkowania	47
Art. 1	47
I. Uwagi ogólne	48
II. Definicja podatnika	49
1. Uwagi wprowadzające	49
2. Osoba prawna	50
3. Spółka kapitałowa w organizacji	51
Rachunkowość spółki kapitałowej w organizacji	52
4. Jednostki nieposiadające osobowości prawnej jako podatnicy	53
Jednostki budżetowe	53
Zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych	54
Wspólnoty mieszkaniowe	55
Inne jednostki nieposiadające osobowości prawnej będące podatnikami	57
5. Spółka komandytowo-akcyjna mająca siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	58
6. Przepisy przejściowe	61
Art. 1a	64
I. Grupa kapitałowa jako podatnik	68
II. Warunki utworzenia podatkowej grupy kapitałowej	70
III. Procedura utworzenia podatkowej grupy kapitałowej	74
IV. Utrata statusu podatkowej grupy kapitałowej	75
V. Działanie podatkowej grupy kapitałowej	78

Art. 2	80
I. Wprowadzenie	81
II. Działalność rolnicza	82
III. Działy specjalne produkcji rolnej	88
IV. Działalność leśna	88
V. Przychody z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznym umów	89
VI. Armatorzy opodatkowani podatkiem tonażowym	93
VII. Przedsiębiorcy okrętowi opodatkowani ryczałtem	95
Art. 3	100
I. Wprowadzenie	101
II. Siedziba i zarząd osoby prawnej	102
III. Nieograniczony i ograniczony obowiązek podatkowy	102
IV. Dochody nierezydentów	104
V. Obowiązek podatkowy wybranych form i rodzajów działalności w umowach międzynarodowych	107
1. Zakład	107
2. Zakład przy robotach budowlanych	110
3. Miejsce opodatkowania dochodów a brak rezydencji	112
VI. Metody eliminacji podwójnego opodatkowania	118
Art. 4	126
I. Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	127
II. Obszary morskie	128
III. Specjalne strefy ekonomiczne	128
Art. 4a	129
I. Przedsiębiorstwo	136
II. Zorganizowana część przedsiębiorstwa	138
III. Program restrukturyzacji	143
IV. Urząd skarbowy	145
V. Podatek od towarów i usług	147
VI. Partnerstwo publiczno-prywatne	147
VII. Samochód osobowy	151
1. Samochód w latach 2011–2013	151
2. Samochód w okresie od 1.01.2014 r. do 31.03.2014 r.	153
3. Samochód w okresie od 1.04.2014 r.	154
VIII. Mały podatnik	155
IX. Zagraniczny zakład	160
X. Certyfikat rezydencji	160
XI. Ubezpieczyciel	163
XII. Spółka niebędąca osobą prawną	163
XIII. Definicje związane z pojawieniem się spółki komandytowo-akcyjnej w roli podatnika	164
XIV. Wartość emisyjna udziałów (akcji)	165

XV. Pochodne instrumenty finansowe	165
XVI. Komerjalizowana własność intelektualna i podmiot komercjalizujący ..	166
XVII. Działalność badawczo-rozwojowa	167
1. Działalność badawczo-rozwojowa	167
2. Działalność naukowa	167
3. Prace rozwojowe	168
XVIII. Rzeczywisty właściciel	168
XIX. Fundusze inwestycyjne	169
XX. Wierzytelności banku hipotecznego	169
XXI. Odpisy na straty kredytowe	169
Art. 4b. (uchylony)	170
Art. 4c	171
I. Zaświadczenie z okręgowej stacji kontroli pojazdów	171
II. Zmiany konstrukcyjne	172
III. Zasady dokumentowania obowiązujące w pierwszym kwartale 2014 r. i po tym okresie	173
Art. 5	173
I. Wprowadzenie	174
II. Opodatkowanie współników spółek osobowych – problemy i wątpliwości	175
1. Uwagi wprowadzające	175
2. Dochód osoby prawnej osiągnany w spółce osobowej	176
3. Spółki osobowe a umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania ..	185
III. Opodatkowanie współwłasności	186
IV. Opodatkowanie wspólnego przedsięwzięcia	187
V. Opodatkowanie wspólnego posiadania lub wspólnego użytkowania rzeczy i praw majątkowych	189
Art. 6	189
I. Wprowadzenie	192
II. Skarb Państwa	193
III. Narodowy Bank Polski	193
IV. Jednostki budżetowe	194
V. Fundusze celowe	194
VI. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	196
VII. Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	196
VIII. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	197
IX. Przedsiębiorstwa międzynarodowe i inne jednostki gospodarcze utworzone przez organ administracji państwowej wspólnie z innymi państwami na podstawie porozumienia lub umowy, chyba że porozumienia te lub umowy stanowią inaczej	198
X. Jednostki samorządu terytorialnego	199
XI. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	200
XII. Agencja Rynku Rolnego	201

XIII. Fundusze inwestycyjne i instytucje wspólnego inwestowania	201
XIV. Fundusze emerytalne	205
XV. Zakład Ubezpieczeń Społecznych	207
XVI. Fundusz Rezerwy Demograficznej	207
XVII. Agencja Nieruchomości Rolnych	209
XVIII. Agencja Rezerw Materiałowych	210
XIX. Narodowy Fundusz Zdrowia	211
XX. Bankowy Fundusz Gwarancyjny	213
XXI. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	214
Art. 7	216
I. Wprowadzenie – ogólne zasady ustalania dochodu	218
II. Dochody i koszty nieuwzględniane przy obliczaniu dochodu	220
III. Rozliczanie strat podatkowych	222
1. Ogólne zasady rozliczania strat z lat ubiegłych	222
2. Odliczanie strat przy przekształcaniu, przejmowaniu, łączeniu i dzieleniu podmiotów	224
3. Straty przedsiębiorstw państwowych przejmowanych lub nabywanych na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji	225
4. Rozliczanie straty zagranicznego zakładu	226
5. Rozliczanie strat instytucji kredytowych związanych z działalnością oddziału	227
IV. Szczególne zasady ustalania dochodu	227
V. Różnice w rachunkowym i podatkowym ujęciu dochodu	228
Art. 7a	230
I. Wprowadzenie	230
II. Dochód i strata w podatkowej grupie kapitałowej	230
III. Rozliczenie strat powstałych przed powstaniem podatkowej grupy kapitałowej i w czasie jej istnienia	231
Art. 7b	232
I. Wprowadzenie	235
II. Przychody z zysków kapitałowych	235
1. Uwagi wstępne	235
2. Przychody z udziału w zyskach osób prawnych	237
Uwagi wstępne	237
Dywidendy	239
Przychody z udziału w zyskach osób prawnych dotyczące zysku ze spółki komandytowo-akcyjnej	241
Umorzenie udziałów (akcji)	242
Podatkowe skutki umorzenia	244
Problem opodatkowania tzw. operacji <i>buy-back</i>	246
Przychód uzyskany z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) na rzecz spółki w celu umorzenia tych udziałów (akcji)	247

Rozwiązanie (likwidacja) spółki	249
Podwyższenie kapitału zakładowego	252
Dopłaty przy fuzjach	254
Podział spółki	254
Gotówkowa część zapłaty przy wymianie udziałów (akcji) spółek kapitałowych	256
Wartość niepodzielonych zysków w spółkach kapitałowych w przypadku przekształcenia tych spółek w spółki osobowe	257
Odsetki od udziału kapitałowego wypłacane na rzecz wspólnika przez spółkę komandytowo-akcyjną	259
Przychody z tytułu udzielonej pożyczki partycypacyjnej	260
Łączenie lub podział spółek i inne przekształcenia a przychody z udziału w zyskach osób prawnych	261
3. Przychody z tytułu wniesienia wkładu niepieniężnego do osoby prawnej lub spółki komandytowo-akcyjnej	264
4. Pozostałe przychody z udziału (akcji) w osobie prawnej lub spółce komandytowo-akcyjnej	266
5. Przychody ze zbycia ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną	266
6. Pozostałe przychody z zysków kapitałowych	267
7. Ubezpieczyciele, banki i inne instytucje finansowe	268
III. Rachunkowe aspekty rozliczania dochodu z udziału w zyskach osób prawnych	269
Art. 8	272
I. Wprowadzenie	273
II. Rok podatkowy – definicja	273
III. Rozpoczęcie działalności a rok podatkowy	275
IV. Zmiana roku podatkowego	277
V. Wcześniejsze zakończenie roku podatkowego	278
VI. Rok podatkowy kapitałowej grupy podatkowej	281
Art. 9	281
I. Wprowadzenie	282
II. Prowadzenie ewidencji rachunkowej	284
III. Przychody, koszty i dochód w ewidencji rachunkowej a rozliczenie podatku	287
IV. Ustalanie dochodu w drodze oszacowania	290
V. Szacowanie dochodu u podatników mających ograniczony obowiązek podatkowy	293
VI. Armatorzy opodatkowani podatkiem tonażowym oraz przedsiębiorcy okrętowi opodatkowani zryczałtowanym podatkiem prowadzący równoległe inną działalność gospodarczą	294
VII. Spis z natury niektórych towarów	296

Art. 9a	297
I. Wprowadzenie	305
II. Treść dokumentacji transakcji z podmiotami powiązanymi	308
1. Uwagi wstępne	308
2. Dokumentacja wymagana do końca 2016 r.	313
Określenie funkcji, jakie spełniać będą podmioty uczestniczące w transakcji	313
Określenie wszystkich przewidywanych kosztów związanych z transakcją oraz formy i terminy zapłaty	315
Metoda i sposób kalkulacji zysków oraz określenie ceny przedmiotu transakcji	317
Określenie strategii gospodarczej oraz innych działań w jej ramach	318
Wskazanie innych czynników	319
Określenie oczekiwanych przez podmiot obowiązany do sporządzenia dokumentacji korzyści związanych z uzyskaniem świadczeń	319
3. Dokumentacja wymagana od 1.01.2017 r.	321
Podatnicy o przychodach lub kosztach przekraczających 2 000 000 euro i nie większych niż 10 000 000 euro	321
Podatnicy o przychodach lub kosztach przekraczających 10 000 000 euro	324
Podatnicy o przychodach lub kosztach przekraczających 20 000 000 euro	325
III. Podmioty zobowiązane do sporządzenia dokumentacji	325
IV. Warunki obligujące do sporządzenia dokumentacji	330
1. Uwagi wstępne	330
2. Transakcje między podmiotami powiązanymi wymagające udokumentowania do 31.12.2016 r.	330
3. Transakcje między podmiotami powiązanymi wymagające udokumentowania od 1.01.2017 r.	335
4. Transakcje i umowy z podmiotami z rajów podatkowych	336
5. Podmioty wyłączone z obowiązku sporządzania dokumentacji	339
V. Skutki podatkowe braku dokumentacji	342
VI. Rachunkowe aspekty transakcji z podmiotami powiązanymi	343
Art. 9b	346
I. Wprowadzenie	348
II. Warunki umożliwiające stosowanie rozliczania różnic kursowych według ustawy o rachunkowości	348
III. Zasady rozliczania różnic kursowych według zasad rachunkowych	349
IV. Zasady rozliczania różnic kursowych w przypadku zmiany metody	351
V. Zasady rozliczania różnic kursowych w przypadku przekształceń jednostek	351
Art. 10. (uchylony)	352

Art. 11	352
I. Wprowadzenie	357
II. Podmioty powiązane	358
III. Transfer dochodów i warunki ich szacowania	366
IV. Metody szacowania zysków transakcji	369
1. Uwagi wstępne	369
2. Rozporządzenie Ministra Finansów z 10.09.2009 r. – definicje i podstawowe pojęcia	370
Wartość rynkowa transakcji	372
Analiza porównywalności transakcji	374
3. Metody szacowania dochodów	376
Metoda porównywalnej ceny niekontrolowanej	376
Metoda ceny odsprzedaży	378
Metoda rozsądnej marży („koszt plus”)	380
Metoda zysku transakcyjnego	380
Ustalanie wartości rynkowej dóbr niematerialnych i usług	382
Wydatki na reklamę	382
Pożyczki i kredyty	383
Wydatki na badania	383
Wspólne wytworzenie dóbr niematerialnych	384
4. Sposób i tryb eliminowania podwójnego opodatkowania transakcji transgranicznych	384
V. Porozumienia w sprawie ustalania cen transferowych	387
1. Uwagi wstępne	387
2. Rodzaje uprzednich porozumień cenowych (UPC)	388
3. Forma prawna uprzednich porozumień cenowych	389
4. Składanie wniosku	390
5. Opłaty za złożenie wniosku	393
6. Negocjacje i uzgodnienia po złożeniu wniosku, wycofanie wniosku ..	394
VI. Korekty zysków przedsiębiorstw powiązanych	395
VII. Podmioty powiązane według kryteriów rachunkowych i podatkowych	396
Rozdział 2. Przychody	397
Art. 12	397
I. Wprowadzenie	409
II. Kategorie przychodów	413
III. Przychody w walutach obcych	450
IV. Przychody z działalności gospodarczej i działów specjalnych produkcji rolnej	451
1. Uwagi wstępne	451
2. Przychody należne	453
3. Obniżanie przychodu o zwroty, rabaty, bonifikaty, skonta	454
Zwroty	454

Rabat	455
Bonifikata	456
Skonto	456
V. Data powstania przychodu	457
VI. Przychody niezaliczane do przychodów podatkowych	465
VII. Cesja umowy najmu lub innych umów o podobnym charakterze	504
VIII. Przychody ze zbycia udziałów (akcji)	504
1. Sprzedaż krótka	504
2. Wymiana udziałów (akcji) spółek opodatkowanych w Unii Europejskiej lub Europejskim Obszarze Gospodarczym	506
Art. 13. (uchylony)	509
Art. 14	509
I. Wprowadzenie	510
II. Przychód z odpłatnego zbycia rzeczy i praw majątkowych oraz usług ..	510
III. Wartość rynkowa	513
IV. Kwestionowanie ceny przez organ podatkowy	516
Art. 14a	519
I. Wprowadzenie	520
II. Świadczenie niepieniężne w celu zaspokojenia zobowiązania	522
Rozdział 3. Koszty uzyskania przychodów	523
Art. 15	523
I. Wprowadzenie	537
II. Definicja kosztów podatkowych	538
1. Związek kosztów podatkowych z przychodem i inne warunki generowania kosztów	538
2. Definitywne dokonanie wydatku	539
3. Wydatki dokonane w celu uzyskania przychodów i niezwiązane z przychodami	542
Koszty bezpośrednie i pośrednie uzyskania przychodów	543
Koszt podwyższenia kapitału zakładowego	543
Koszty związane z przekształceniem spółki	546
Wypłacane umowne odszkodowania	547
Koszty dotyczące wypłacanych dywidend i innych zobowiązań wobec wspólników spółki	548
Wydatki na reklamę i marketing	549
Rabat związany z wydanymi bonami towarowymi	551
Koszty poniesione zgodnie z nieważną umową	551
Racjonalność i efektywność wydatków	552
4. Związek wydatku z działalnością gospodarczą	553
5. Udokumentowanie wydatków	554
6. Ciężar dowodu	555
7. Wydatki w walutach obcych	556

III. Koszty uzyskania przychodów u ubezpieczycieli	557
IV. Koszty uzyskania przychodów pracowniczych programów emerytalnych u pracodawców i w funduszach	561
V. Koszty uzyskania przychodów powszechnych towarzystw emerytalnych ..	565
1. Uwagi wstępne	565
2. Podstawowe koszty działalności funduszu emerytalnego	567
3. Kwoty przekazane na rachunek rezerwy otwartego funduszu emerytalnego	567
4. Wpłaty na Fundusz Gwarancyjny	567
5. Opłaty pobierane przez Komisję Nadzoru Finansowego	568
VI. Koszty uzyskania przychodów w bankach i spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych	569
1. Uwagi wstępne	569
2. Rezerwa na ryzyko ogólne	571
3. Sekurytyzacja wierzytelności	572
4. Koszty w kasach oszczędnościowo-kredytowych	574
VII. Koszty odpłatnego zbycia nieodpłatnie nabytych rzeczy lub praw	575
VIII. Koszty uzyskania przychodów w przypadku objęcia lub zbycia udziałów (akcji) w spółce albo wkładów w spółdzielni w zamian za wkład niepieniężny	578
1. Uwagi wstępne	578
2. Koszty uzyskania przychodów z tytułu objęcia udziałów (akcji) w spółce lub wkładów w spółdzielni w zamian za wkład niepieniężny w innej postaci niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część	578
3. Odpłatne zbycie udziałów (akcji) w spółce lub wkładów w spółdzielni objętych w zamian za wkład niepieniężny (aport) ...	583
4. Koszty uzyskania przychodów w przypadku umorzenia udziałów (akcji) objętych w zamian za wkład niepieniężny albo ich zbycia na rzecz spółki w celu ich umorzenia, wystąpienia ze spółki komandytowo-akcyjnej lub obniżenia udziału kapitałowego w tej spółce w przypadku majątku otrzymanego przy likwidacji osoby prawnej	586
5. Koszty przejęcia majątku i odpłatne zbycie udziałów objętych w wyniku podziału spółek kapitałowych	587
6. Koszty przejęcia majątku i odpłatne zbycie udziałów objętych w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa będącego osobą fizyczną	588
IX. Koszty uzyskania przychodów w przypadku zbycia pożyczonych papierów wartościowych – tzw. sprzedaży krótkiej	591
X. Koszty uzyskania przychodów u przedsiębiorców telekomunikacyjnych ..	591
1. Uwagi wstępne	591
2. Dopłaty do kosztów świadczonych usług wchodzących w skład usługi powszechnej	592
3. Roczna opłata telekomunikacyjna	592

XI. Koszty uzyskania przychodów w partnerstwie publiczno-prywatnym . . .	593
XII. Zasady wyceny majątku nabytego w ramach aportu przedsiębiorstwa oraz zbycia składników tego majątku	594
XIII. Zasady wyceny majątku zakładu przedsiębiorcy zagranicznego i w spółce europejskiej	595
XIV. Zasady określania kosztów przy zbyciu majątku spółki niebędącej osobą prawną lub otrzymanego po likwidacji takiej spółki	596
XV. Koszty związane z utworzeniem przyzakładowego żłobka lub przedszkola	597
XVI. Koszty uzyskania przychodów przy dochodach opodatkowanych i zwolnionych lub niestanowiących dochodów podatkowych	599
XVII. Ustalanie kosztów surowców i materiałów pochodzących z własnej produkcji rolnej lub leśnej	601
XVIII. Terminy rozliczania kosztów podatkowych	603
1. Uwagi wstępne	603
2. Koszty uzyskania bezpośrednio związane z przychodem	603
3. Koszty uzyskania pośrednio związane z przychodem	606
4. Korygowanie kosztów – faktury korygujące	610
5. Koszty dotyczące okresów	612
6. Koszty prac rozwojowych	614
7. Koszty zarachowane zgodnie z ustawą o rachunkowości niestanowiące kosztu podatkowego – rezerwy i bierne rozliczenie kosztów	615
XIX. Koszty zaniechanych inwestycji	618
XX. Koszty wynagrodzeń, zasiłków i składek na ubezpieczenie społeczne w kosztach zakładów pracy	620
XXI. Koszty używania środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	623
XXII. Koszty przeniesienia na rzecz osoby trzeciej wierzytelności z tytułu umów najmu lub dzierżawy rzeczy albo praw majątkowych oraz umów o podobnym charakterze	624
Art. 15a	625
Art. 15b. (uchylony)	633
Art. 15c	635
I. Wprowadzenie	639
II. Alternatywne ograniczenie kosztów obowiązujące w latach 2015–2017	640
III. Obowiązkowe ograniczenie kosztów obowiązujące od 1.01.2018 r.	644
1. Obliczanie limitu odliczania odsetek	645
2. Koszty finansowania zewnętrznego	646
3. Wyłączenie określonych pożyczek	647
4. Odstępstwa o charakterze ogólnym	648
5. Odstępstwa dotyczące podmiotów wchodzących w skład grupy objętej skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	649

---

6. Wyłączenia podmiotowe	649
7. Ograniczenie ustawowe	650
Art. 15ca	652
Korekta kosztów finansowania dłużnego	653
Art. 15d	653
I. Wprowadzenie	654
II. Ograniczanie kosztów uzyskania przychodów	655
Art. 15e	657
I. Wprowadzenie	659
II. Ograniczenie kosztów niematerialnych	660
Art. 16	662
I. Wprowadzenie	686
II. Wydatki na nabycie i ulepszenie środków trwałych oraz koszty amortyzacji	687
1. Uwagi wstępne	687
2. Grunty i prawa wieczystego użytkowania gruntów	688
3. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	690
III. Używanie samochodów w działalności gospodarczej	693
1. Uwagi wstępne	693
2. Ograniczenie amortyzacji samochodu osobowego	693
3. Samochody prywatne pracowników	695
4. Pozostałe samochody osobowe niebędące własnością podatnika ..	699
5. Składki AC samochodu osobowego	701
6. Straty powstałe w wyniku kolizji lub likwidacji (utruty) samochodu . . .	702
IV. Straty w rozliczaniu kosztów	704
1. Uwagi wstępne	704
2. Straty w środkach trwałych oraz wartościach niematerialnych i prawnych w części pokrytej sumą odpisów amortyzacyjnych	704
3. Straty powstałe w wyniku likwidacji nie w pełni umorzonych środków trwałych, jeżeli środki te utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności	708
4. Straty powstałe w wyniku nieobjętych zwolnieniem od podatku akcyzowego ubytków wyrobów akcyzowych oraz podatku akcyzowego od tych ubytków	709
5. Straty (koszty) powstałe w wyniku utraty dokonanych przedpłat (zaliczek, zadatków) w związku z niewykonaniem umowy	713
6. Straty z tytułu odpłatnego zbycia wierzytelności, chyba że wierzytelność ta na podstawie art. 12 ust. 3 u.p.d.o.p. została zarachowana uprzednio jako przychód należny	713
V. Wierzytelności, odpisy aktualizujące rezerwy z nimi związane jako koszt uzyskania przychodu	716
1. Wierzytelności odpisane jako przedawnione	716
2. Odpisy aktualizujące należności	719

---

3. Wierzytelności odpisane jako nieściągalne	725
Udokumentowanie nieściągalności wierzytelności	726
Kredyty i pożyczki	730
4. Aspekty rachunkowe wierzytelności wątpliwych i nieściągalnych	732
5. Rezerwy tworzone na pokrycie wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona	735
6. Rezerwy nieobowiązkowe	743
7. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności, o których mowa w rozdziale 9 u.d.u.r.	744
8. Umorzone wierzytelności	745
9. Umorzone kredyty lub pożyczki	747
VI. Kary, odszkodowania i inne opłaty o charakterze sankcji	748
1. Uwagi wstępne	748
2. Odszkodowania i sankcje z tytułu wypadków w pracy	748
3. Koszty egzekucyjne związane z niewykonaniem zobowiązań	751
4. Grzywny i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu karnym, karnym skarbowym, administracyjnym i w sprawach o wykroczenia oraz odsetki od tych grzywien i kar	752
5. Kary, opłaty i odszkodowania oraz odsetki od tych zobowiązań za łamanie przepisów BHP lub ochrony środowiska	752
6. Dodatkowa opłata produktowa	754
7. Dodatkowa opłata za brak sieci zbierania pojazdów	755
8. Dodatkowa opłata produktowa przy zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	756
9. Dodatkowa opłata produktowa przy zużytych bateriach i akumulatorach	757
10. Dodatkowa opłata produktowa, o której mowa w art. 37 ust. 2 u.g.o.o.	758
11. Odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych i innych należności, do których stosuje się przepisy Ordynacji podatkowej	759
12. Kary umowne i odszkodowania z tytułu wad dostarczonych towarów, wykonanych robót i usług	761
13. Kwoty dodatkowe, które zgodnie z przepisami o cenach podlegają wpłaceniu do budżetu państwa – przepis uchylony 25.07.2014 r.	763
14. Kwoty dodatkowe opłat rocznych za niezabudowanie bądź niezagospodarowanie gruntów w określonym terminie, wynikającym z przepisów o gospodarce nieruchomościami	764
15. Opłaty sankcyjne, które zgodnie z odrębnymi przepisami podlegają wpłacie do budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego	765
16. Dodatkowa opłata wymierzana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych	766

VII. Wydatki na nabycie udziałów (akcji) i innych papierów wartościowych . . .	767
1. Uwagi wstępne	767
2. Wydatki na nabycie udziałów (akcji) i innych papierów wartościowych	767
3. Wydatki związane z nabyciem pochodnych instrumentów finansowych	770
4. Wydatki na nabycie lub objęcie udziałów spółek dzielonych	772
5. Wydatki na nabycie lub objęcie udziałów (akcji) przekazywanych innej spółce w sposób opisany w art. 12 ust. 4d u.p.d.o.p.	773
6. Wydatki poniesione przez spółkę przy wymianie udziałów	773
7. Wydatki na nabycie lub wytworzenie składnika majątku otrzymanego przez wspólnika w związku z likwidacją spółki niebędącej osobą prawną lub wystąpieniem z takiej spółki	774
VIII. Wydatki na fundusze tworzone przez podatnika	774
1. Uwagi wstępne	774
2. Fundusze wynikające z innych ustaw	775
3. Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych i wydatki na działalność socjalną	781
Wydatki na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	781
Wydatki na działalność socjalną	784
Koszty utrzymania obiektów socjalnych	786
4. Wpłaty na PFRON i ZFRON	786
5. Wpłaty na fundusze celowe	787
6. Wpłaty na fundusz rekultywacji	791
7. Wpłaty na fundusz stabilizacyjny	792
8. Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	793
IX. Koszty związane z korzystaniem z kapitału własnego i kapitałów zewnętrznych	794
1. Uwagi wstępne	794
2. Wydatki na spłatę pożyczek i innych zobowiązań	794
3. Wydatki na spłatę innych zobowiązań, w tym z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	796
4. Wydatki na umorzenie kapitałów pozostających w związku z utworzeniem (nabyciem), powiększeniem lub ulepszeniem źródła przychodów	798
5. Wydatki z tytułu przekazania przez bank funduszowi sekurytyzacyjnemu albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz sekurytyzacyjny środków pochodzących ze spłat kredytów (pożyczek) objętych sekurytyzacją wierzytelności	798
6. Odsetki od pożyczek (kredytów) i zobowiązań	798
7. Odsetki, prowizje i różnice kursowe od pożyczek (kredytów) zwiększających koszty inwestycji w okresie realizacji tych inwestycji	801

---

8. Odsetki od własnego kapitału włożonego przez podatnika w źródło przychodów	803
9. Odsetki od udziału kapitałowego wspólników spółki niebędącej osobą prawną i spółki, o której mowa w art. 1 ust. 3 u.p.d.o.p.	804
10. Odsetki od dopłat wnoszonych do spółki w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach, a także odsetki od dywidend i innych dochodów z udziału w zyskach osób prawnych	805
11. Dopłaty wnoszone do spółki, jeżeli ich wniesienie następuje w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach, oraz ich zwrot	807
12. Wydatki na wykup obligacji pomniejszone o kwotę dyskonta	809
13. Wydatki na odsetki od pożyczek przy cienie kapitalizacji	810
Pożyczka udzielona przez udziałowca – stan prawny do 31.12.2014 r.	810
Pożyczka udzielona przez podmiot powiązany z udziałowcem – stan prawny do 31.12.2014 r.	814
Artykuł 16 ust. 1 pkt 60 i 61 u.p.d.o.p. – stan prawny od 1.01.2015 r. do 31.12.2017 r.	815
14. Kwoty wypłacone przez fundusz inwestycyjny z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa, gdy statut przewiduje wypłacanie tych dochodów (przychodów) bez odkupywania jednostek uczestnictwa albo wykupywania certyfikatów inwestycyjnych	817
15. Odsetki od pożyczki partycypacyjnej	817
16. Koszty finansowania dłużnego w rozumieniu art. 15c ust. 9 u.p.d.o.p., uzyskanego w celu nabycia udziałów (akcji) spółki	818
X. Podatki jako koszt podatkowy	819
1. Uwagi wstępne	819
2. Podatek od towarów i usług	819
VAT naliczony	819
VAT należny	823
Korekta odliczeń VAT	824
3. Podatek akcyzowy	825
4. Podatek dochodowy	826
5. Minimalny podatek dochodowy, o którym mowa w art. 24b	828
6. Podatek od nieruchomości	828
7. Podatek od środków transportowych	829
8. Podatek rolny i leśny	829
9. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	830
10. Specjalny podatek węglowodorowy	833
11. Podatek od niektórych instytucji finansowych	836
XI. Wydatki na rzecz udziałowców i członków organów podatnika	837
1. Uwagi wstępne	837
2. Wydatki na rzecz udziałowców i akcjonariuszy	838

---

3. Wydatki na rzecz osób wchodzących w skład rad nadzorczych, komisji rewizyjnych lub organów stanowiących osób prawnych oraz spółki, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 1 u.p.d.o.p., z wyjątkiem wynagrodzeń wypłacanych z tytułu pełnionych funkcji	839
XII. Koszty reprezentacji	840
XIII. Ograniczenia w amortyzacji i kosztach używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	846
1. Uwagi wstępne	846
2. Odpisy z tytułu zużycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – ograniczenia z tytułu nabycia, wytworzenia, odliczenia od podstawy opodatkowania, zwrotu wydatków	846
3. Odpisy amortyzacyjne przy nieodpłatnym nabyciu, oddane do nieodpłatnego używania, nabyte w formie wkładu	848
4. Odpisy amortyzacyjne od wartości początkowej wartości niematerialnych i prawnych wniesionych do spółki albo spółki niebędącej osobą prawną w postaci wkładu niepieniężnego, stanowiących równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej (<i>know-how</i>)	850
5. Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych i prawnych, o których mowa w art. 16b ust. 1 pkt 4–7	850
6. Opłaty i należności za korzystanie lub prawo do korzystania z wartości niematerialnych i prawnych, o których mowa w art. 16b ust. 1 pkt 4–7	851
XIV. Pozostałe koszty w katalogu negatywnym kosztów	852
1. Uwagi wstępne	852
2. Darowizny i ofiary wszelkiego rodzaju	852
3. Składki na rzecz organizacji, do których przynależność podatnika nie jest obowiązkowa	854
4. Wydatki poniesione na zakup zużywających się stopniowo rzeczowych składników majątku podatnika, niezaliczanych do środków trwałych	855
5. Niewypłacone, niedokonane lub niepostawione do dyspozycji wypłaty świadczeń oraz innych należności ze stosunku pracy i działalności wykonywanej osobiście	856
6. Wartość pracy własnej będących osobami fizycznymi innych wspólników spółki niebędącej osobą prawną	858
7. Wypłacone, dokonane lub postawione do dyspozycji wypłaty świadczeń oraz innych należności ze stosunku pracy i działalności wykonywanej osobiście od osób fizycznych cudzoziemcowi, który w okresie świadczenia pracy lub wykonywania osobiście działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie posiadał ważnego, wymaganego na podstawie odrębnych przepisów, dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	858

---

8. Nieopłacone do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie społeczne w części finansowanej przez płatnika składek oraz opłacone z dochodu po opodatkowaniu podatkiem dochodowym	859
9. Wydatki i koszty sfinansowane z niektórych dochodów zwolnionych z podatku dochodowego	860
10. Wydatki na opłacenie składek z tytułu dodatkowych umów ubezpieczenia na rzecz pracowników	862
11. Poniesione wydatki oraz wartość przekazanych rzeczy, praw lub wykonanych usług, wynikających z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy	864
12. Kwoty wypłacane tytułem podziału (rozliczenia) wyniku finansowego jednostki (zysku netto)	864
Art. 16a	865
I. Wprowadzenie	866
II. Środki trwale w prawie bilansowym i podatkowym	867
III. Składniki majątku o okresie używania dłuższym niż rok	872
IV. Majątek stanowiący środki trwale niezależnie od czasu użytkowania	878
1. Uwagi wstępne	878
2. Inwestycje w obcym środku trwałym	879
3. Budynki i budowle wybudowane na cudzym gruncie	880
4. Składniki majątku niestanowiące własności lub współwłasności podatnika, wykorzystywane przez niego na potrzeby związane z prowadzoną działalnością na podstawie umowy leasingu finansowego	882
5. Tabor transportu morskiego w budowie, sklasyfikowany w Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU), wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z 4.09.2015 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) w grupowaniu o symbolu 30.11 „Statki i konstrukcje pływające”	883
Art. 16b	884
I. Wprowadzenie	886
II. Wartości niematerialne i prawne w prawie podatkowym i bilansowym	886
1. Wartości niematerialne i prawne w przepisach o rachunkowości	886
2. Wartości niematerialne i prawne w przepisach podatkowych	889
III. Wartości niematerialne i prawne o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok	889
1. Uwagi wstępne	889
2. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego	890
3. Spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	891
4. Prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej	891
5. Autorskie lub pokrewne prawa majątkowe	891
6. Licencje	892
7. Prawa własności przemysłowej	894

---

8. Wartość stanowiąca równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej (<i>know-how</i>)	897
9. Warunki amortyzacji	899
IV. Wartości niematerialne i prawne niezależne od czasu używania	900
1. Uwagi wstępne	900
2. Wartość firmy	901
3. Koszty prac rozwojowych	903
4. Wartości niematerialne i prawne wykorzystywane na podstawie umowy leasingu finansowego	904
Art. 16c	904
I. Wprowadzenie	906
II. Środki trwale oraz wartości niematerialne i prawne niepodlegające amortyzacji	907
1. Grunty i prawa wieczystego użytkowania gruntów	907
2. Budynki, lokale, budowle i urządzenia zaliczane do spółdzielczych zasobów mieszkaniowych lub służące działalności społeczno-wychowawczej prowadzonej przez spółdzielnie mieszkaniowe	911
3. Dzieła sztuki i eksponaty muzealne	911
4. Wartość firmy, jeżeli wartość ta powstała w inny sposób niż określony w art. 16b ust. 2 pkt 2 u.p.d.o.p.	912
5. Składniki majątku, które nie są używane na skutek zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej albo zaprzestania działalności, w której te składniki były używane	912
Art. 16d	916
I. Wprowadzenie	916
II. Składniki majątkowe o wartości nieprzekraczającej 10 000 zł	917
III. Ewidencja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	918
Art. 16e	921
I. Wprowadzenie	922
II. Kryteria i skutki niezaliczenia składnika majątku do majątku podlegającego amortyzacji	922
III. Korekta odpisów amortyzacyjnych	923
Art. 16f	925
I. Wprowadzenie	926
II. Podatnicy dokonujący odpisów amortyzacyjnych	926
III. Amortyzacja składników majątku o wartości nieprzekraczającej 10 000 zł	927
IV. Amortyzacja składników majątku przewłaszczonego w celu zabezpieczenia	928

Art. 16g	930
I. Wprowadzenie	935
II. Zasady ustalania wartości początkowej środka trwałego	935
III. Cena nabycia	939
1. Uwagi wstępne	939
2. Koszty bezpośrednie ponoszone w celu oddania środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej do używania	940
3. Opłaty notarialne, skarbowe i inne	941
4. Odsetki i prowizje	942
5. Nieodliczalny VAT naliczony	942
6. Nabycie środków trwałych w imporcie	943
7. Różnice kursowe	944
8. Opusty, rabaty	946
IV. Koszt wytworzenia	947
V. Szczególne zasady ustalania wartości początkowej	950
1. Uwagi wstępne	950
2. Wartość początkowa firmy	951
3. Wartość początkowa inwestycji w obcych środkach trwałych	952
4. Wartość początkowa praw majątkowych	953
5. Majątek stanowiący współwłasność	954
VI. Wartość początkowa składników majątkowych przedsiębiorstwa po przekształceniu, aporcie, kupnie, darowiźnie, otrzymaniu lub po likwidacji spółki nieposiadającej osobowości prawnej lub po wystąpieniu z takiej spółki	955
VII. Ulepszenie środków trwałych	957
VIII. Odłączenie części składowej lub peryferyjnej	961
IX. Zmiana formy opodatkowania z podatku tonażowego lub zryczałtowanego podatku przedsiębiorców okrętowych na dochodowy a dokonane odpisy amortyzacyjne	962
Art. 16h	963
I. Wprowadzenie	964
II. Amortyzacja rachunkowa	965
III. Amortyzacja podatkowa	966
IV. Wybór metody amortyzacji	968
V. Amortyzacja przedsiębiorstwa przekształconego, nabytego, wniesionego w aporcie	969
VI. Ogólne zasady amortyzacji	970
Art. 16i	971
I. Wprowadzenie	972
II. Amortyzacja liniowa i stawki podatkowe	972
III. Podwyższanie stawek	980
IV. Obniżanie stawek	983

Art. 16j	984
I. Wprowadzenie	985
II. Używane i ulepszone środki trwałe	986
III. Maksymalne stawki indywidualne	987
IV. Stawki indywidualne dla inwestycji w obcym środku trwałym	989
V. Stawki indywidualne dla platform wiertniczych	990
Art. 16k	990
I. Wprowadzenie	993
II. Amortyzacja degresywna	993
III. Amortyzacja jednorazowa do 50 000 euro środków o znacznej wartości	996
IV. Amortyzacja jednorazowa do 100 000 zł środków o znacznej wartości	999
Art. 16l	1001
I. Uwagi wprowadzające	1002
II. Amortyzacja taboru morskiego w budowie	1002
Art. 16ł	1003
I. Wprowadzenie	1004
II. Oddanie środków trwałych do odpłatnego używania na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji	1005
III. Przekazanie do odpłatnego używania na podstawie umów innych niż komercjalizacja	1006
IV. Leasing dłuższy niż 60 dni	1007
V. Skutki zmiany, wygaśnięcia lub rozwiązania umowy leasingu	1007
Art. 16m	1008
I. Wprowadzenie	1008
II. Amortyzacja licencji i autorskich praw majątkowych	1009
III. Odpisy amortyzacyjne od prac rozwojowych	1009
IV. Pozostałe wartości niematerialne i prawne	1009
Rozdział 4. Zwolnienia przedmiotowe	1011
Art. 17	1011
I. Wprowadzenie	1023
II. Zwolnienie dochodów przeznaczanych na cele statutowe i inne ściśle określone w zwolnieniu	1023
1. Uwagi wstępne	1023
2. Dochody przeznaczone na cele statutowe	1025
3. Dochody kościelnych osób prawnych oraz spółek tworzonych przez te podmioty	1030
4. Dochody Ochotniczej Straży Pożarnej	1031
5. Dochody związków jednostek samorządu terytorialnego	1033
6. Dochody banku prowadzącego kasę mieszkaniową	1034
7. Dochody Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	1036

---

8. Dochody spółek, których udziałowcami są wyłącznie stowarzyszenia	1036
9. Dochody organizacji pożytku publicznego	1036
10. Dochody związków zawodowych i innych organizacji	1039
11. Organizacje polityczne, społeczne i zawodowe	1046
12. Dochody spółek wodnych	1046
III. Dochody z działalności związanej z rolnictwem	1048
1. Uwagi wstępne	1048
2. Dochody podatników przeznaczone na działalność rolniczą	1048
3. Wynagrodzenia członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych	1050
4. Dochody grupy producentów rolnych	1050
IV. Dochody funduszy	1052
1. Uwagi wstępne	1052
2. Dochody Narodowego Funduszu Zdrowia	1052
3. Dochody Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników	1052
4. Dochody narodowych funduszy inwestycyjnych	1053
5. Krajowy Fundusz Kapitałowy	1055
6. Dochody Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, Rzecznika Finansowego oraz Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	1056
7. Dochody Funduszu Gwarancyjnego	1063
8. Dochody Banku Gospodarstwa Krajowego w związku z prowadzeniem funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych temu bankowi na podstawie odrębnych ustaw	1063
9. Dochody zamkniętych i specjalistycznych otwartych funduszy inwestycyjnych	1064
10. Dochody (przychody) instytucji wspólnego inwestowania	1065
V. Dochody z tytułu sprzedaży całości lub części nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego	1066
VI. Dochody uzyskane za granicą i dochody zagranicznych osób prawnych	1067
1. Dochody zwolnione na podstawie umów międzynarodowych	1067
2. Dochody zagranicznych osób prawnych	1069
3. Dochody z działalności gospodarczej prowadzonej przez ośrodki kulturalne państw obcych	1069
VII. Dotacje, subwencje, środki pomocowe	1069
1. Uwagi wstępne	1069
2. SAPARD	1070
3. Dotacje na zakup środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych	1070
4. Dotacje pochodzące z pomocy międzynarodowej	1073
5. Odsetki od dochodów lub środków pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej	1077
6. Dopłaty w ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej	1077

---

7. Dotacje otrzymane z budżetu państwa lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego	1079
8. Kwoty otrzymane od agencji rządowych	1081
9. Dochody Banku Gospodarstwa Krajowego	1081
10. Odsetki lub dyskonto od obligacji emitowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego i oferowanych na rynkach zagranicznych . .	1082
11. Płatności na realizację projektów w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich otrzymywane z Banku Gospodarstwa Krajowego	1082
12. Środki finansowe otrzymywane przez uczestnika projektu jako pomoc udzielona w ramach programu finansowanego z udziałem środków europejskich, o których mowa w ustawie o finansach publicznych	1083
13. Przychody podmiotu wdrażającego instrument finansowy, o którym mowa w rozdziale 10 ustawy z 11.07.2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1460 ze zm.)	1084
14. Środki otrzymane z Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przez podmiot przejmujący	1084
VIII. Zwolnienie podmiotowe	1085
IX. Dochody związane z budownictwem mieszkaniowym	1086
1. Uwagi wstępne	1086
2. Dochody spółdzielni mieszkaniowych	1087
3. Dochody wspólnot mieszkaniowych	1088
4. Dochody товариств budownictwa społecznego	1088
5. Dochody samorządowych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność w zakresie gospodarki mieszkaniowej	1089
6. Gospodarka zasobami mieszkaniowymi	1090
X. Pozostałe zwolnienia	1094
1. Uwagi wstępne	1094
2. Dochody klubów sportowych	1094
3. Dochody otrzymane na podstawie przepisów o restrukturyzacji . . .	1095
4. Dochody podmiotów zarządzających portami lub przystaniami morskimi	1096
5. Dochody w specjalnej strefie ekonomicznej	1097
6. Partnerstwo publiczno-prywatne	1101
7. Dochody spółdzielni socjalnej	1102
8. Dochody z prowadzenia szkoły	1103
9. Dochody z obligacji podmiotów zagranicznych	1104
10. Odsetki lub dyskonta od listów zastawnych uzyskane przez nierezydentów	1104
11. Zwolnienia na mocy ustawy „powodziowej”	1106

Rozdział 4a. Opodatkowanie stron umowy leasingu	1108
Art. 17a	1108
I. Wprowadzenie	1109
II. Definicja leasingu	1110
1. Kodeksowa definicja umowy leasingu	1110
2. Podatkowa definicja leasingu	1113
3. Umowa leasingu w rachunkowości	1114
Leasing w księgach rachunkowych leasingobiorcy	1116
Leasing w księgach rachunkowych leasingodawcy	1117
III. Pozostałe definicje	1118
1. Podstawowy okres umowy leasingu	1118
2. Odpisy amortyzacyjne	1119
3. Normatywny okres amortyzacji	1119
4. Rzeczywista wartość netto	1120
5. Hipotetyczna wartość netto	1121
6. Spłata wartości początkowej	1121
Art. 17b	1122
I. Wprowadzenie	1123
II. Warunki umowy leasingu operacyjnego	1123
III. Moment zaliczenia opłat z tytułu leasingu operacyjnego w koszty podatkowe	1125
IV. Zmiany w umowie leasingu a koszty podatkowe	1125
V. Wyłączenia podmiotowe w umowie leasingu operacyjnego	1127
Art. 17c	1129
I. Wprowadzenie	1130
II. Podatkowe rozliczenie sprzedaży przedmiotu leasingu korzystającemu	1130
Art. 17d	1132
I. Wprowadzenie	1133
II. Sprzedaż przedmiotu leasingu osobie trzeciej	1133
Art. 17e	1134
I. Wprowadzenie	1135
II. Zwrot przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy	1135
Art. 17f	1136
I. Wprowadzenie	1137
II. Warunki umowy leasingu finansowego	1137
III. Podział raty leasingu finansowego	1139
Art. 17g	1140
I. Wprowadzenie	1141
II. Zasady rozliczenia sprzedaży przedmiotu leasingu korzystającemu	1141
III. Oddanie przedmiotu leasingu finansującemu i zawarcie kolejnej umowy	1142

Art. 17h	1142
I. Wprowadzenie	1143
II. Rozliczenie sprzedaży przedmiotu leasingu osobie trzeciej	1143
Art. 17i	1144
I. Wprowadzenie	1144
II. Leasing finansowy gruntów	1144
Art. 17j	1146
I. Wprowadzenie	1146
II. Cena wykupu i opłaty niezaliczane do sumy opłat leasingu	1146
Art. 17k	1147
I. Wprowadzenie	1148
II. Przeniesienie wierzytelności	1148
Art. 17l	1149
I. Wprowadzenie	1150
II. Leasing a najem i dzierżawa	1150
Rozdział 5. Podstawa opodatkowania i wysokość podatku	1152
Art. 18	1152
I. Wprowadzenie	1155
II. Odliczenia od dochodu podatkowego	1156
1. Uwagi wstępne	1156
2. Odliczanie darowizn	1156
Darowizny na cele organizacji pożytku publicznego	1160
Darowizny na cele kultu religijnego	1164
Darowizny na działalność charytatywno-opiekuńczą Kościoła	1165
3. Kredyty umorzone w bankach	1167
III. Obowiązki podatników otrzymujących darowizny	1168
IV. Obowiązki podatników korzystających z odliczeń darowizn udzielanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1169
V. Rachunkowe ujęcie i prezentacja darowizn	1170
Art. 18a. (uchylony)	1170
Art. 18b. (uchylony)	1170
I. Wprowadzenie	1171
II. Nowe technologie	1171
III. Warunki odliczenia	1172
Art. 18c. (utracił moc)	1177
Art. 18d	1177
I. Wprowadzenie	1183
II. Działalność badawczo-rozwojowa	1183
III. Warunki dokonywania odliczenia	1183
Art. 18da	1188

Art. 18e	1191
Art. 19	1191
I. Wprowadzenie	1192
II. Stawka podatkowa podstawowa	1193
III. Stawka podatkowa obniżona	1194
IV. Opodatkowanie transakcji z podmiotami powiązаныmi przy braku dokumentacji transakcji	1196
Art. 19a. (uchylony)	1197
Art. 20	1197
I. Wprowadzenie	1201
II. Metoda zaliczenia zwykłego (proporcjonalnego)	1202
III. Zaliczenie części podatku dochodowego od osób prawnych zapłaconego za granicą	1206
IV. Zwolnienie z podatku dywidend otrzymywanych na terytorium Unii Europejskiej	1208
Art. 21	1213
I. Wprowadzenie	1216
II. Ryczałtowe opodatkowanie dochodów nierezydentów z odsetek i innych praw	1217
1. Uwagi wstępne	1217
2. Odsetki	1218
3. Przychody z praw autorskich lub praw pokrewnych	1221
4. Przychody z praw do projektów wynalazczych, znaków towarowych i wzorów zdobniczych	1223
5. Przychody z należności za udostępnienie tajemnicy receptury lub procesu produkcyjnego	1226
6. Przychody za użytkowanie lub prawo do użytkowania urządzenia przemysłowego	1226
7. Przychody za użytkowanie środka transportu, urządzenia handlowego lub naukowego	1228
8. Przychody za informacje związane ze zdobytym doświadczeniem w dziedzinie przemysłowej, handlowej lub naukowej (<i>know-how</i>) ..	1228
9. Ograniczenie w poborze podatku i zwolnienia z opodatkowania czynności wymienionych w art. 21 ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p.	1230
III. Ryczałtowe opodatkowanie dochodów nierezydentów z działalności widowiskowej i sportowej	1233
IV. Ryczałtowe opodatkowanie dochodów nierezydentów za świadczenie usług niematerialnych	1234
V. Ryczałtowe opodatkowanie dochodów nierezydentów transportujących towary i ludzi drogą morską lub lotniczą	1236
VI. Aspekty rachunkowe dotyczące wypłat opodatkowanych podatkiem ryczałtowym	1237

Art. 22	1237
I. Wprowadzenie	1239
II. Wypłata dywidend i opodatkowanie innych dochodów z udziału w zyskach osób prawnych według zasad ogólnych	1240
III. Wypłata dywidend na rzecz komplementariusza spółki komandytowo-akcyjnej	1244
IV. Zwolnienie z podatku dochodowego przychodów z udziału w zyskach osób prawnych	1245
Art. 22a	1249
I. Umowy międzynarodowe	1250
II. Zakład zagraniczny	1250
Art. 22b	1250
Art. 22c	1253
Art. 23–24. (uchylone)	1254
Art. 24a	1254
I. Wprowadzenie	1259
II. Sprawowanie kontroli przez rezydenta nad spółką CFC	1262
III. Zlokalizowanie spółki CFC w państwie stosującym niższe opodatkowanie podatkiem dochodowym od osób prawnych	1263
IV. Uzyskiwanie przez spółkę CFC dochodów o charakterze pasywnym ...	1264
V. Zwolnienia przewidujące m.in. wyłączenia z obowiązku opodatkowania CFC	1265
VI. Zasady opodatkowania CFC	1266
1. Uwagi wstępne	1266
2. Poziom kontroli	1268
3. Przychody pasywne	1269
4. Niski poziom opodatkowania	1269
5. Podstawa opodatkowania i obliczenie podatku	1270
6. Dokumentacja i wyłączenia	1272
Art. 24b	1274
I. Uwagi wstępne	1275
II. Minimalny podatek dochodowy	1276
Art. 24c	1278
Minimalny podatek dochodowy w podatkowej grupie kapitałowej	1278
Rozdział 6. Pobór podatku	1279
Art. 25	1279
I. Wprowadzenie	1286
II. Ogólne zasady wpłaty zaliczek na podatek	1286
III. Zwolnienia i szczególne zasady wpłacania zaliczek	1289
1. Dochody z działalności rolniczej i innej niż rolnicza	1289
2. Częściowe zwolnienie z opłacania zaliczek	1290

---

3. Zwolnienie z opłacania zaliczek	1290
IV. Uproszczona forma płacenia zaliczek	1294
V. Kredyt podatkowy	1298
Art. 25a	1301
Art. 26	1302
I. Wprowadzenie	1307
II. Płatnicy zryczałtowanego podatku	1308
III. Zwolnienie z poboru podatku przez płatnika	1312
IV. Terminy pobrania i wpłaty podatku	1315
V. Informacje o pobranym podatku	1317
VI. Pobór i zapłata podatku od dochodu uzyskanego przy podziale spółek	1319
VII. Certyfikaty rezydencji	1320
Art. 26a	1321
Deklaracje rozliczeniowe	1322
Art. 27	1323
I. Wprowadzenie	1325
II. Podatnicy zobowiązani do złożenia zeznania rocznego i terminy składania zeznań	1325
III. Dodatkowe dokumenty towarzyszące składanym zeznaniom	1329
IV. Wzór sprawozdania o realizacji uznanej metody ustalania ceny transakcyjnej lub podziału kosztów między podmiotami	1331
V. Uprozczone sprawozdanie z transakcji podmiotów powiązanych oraz sprawozdanie o wysokości dochodu jednostek zależnych	1332
VI. Rachunkowe ujęcie i prezentacja płaconych zaliczek oraz podatku dochodowego	1334
Art. 27a	1334
Deklaracje składane w formie elektronicznej i papierowej	1334
Art. 27b	1335
Deklaracje składane w formie elektronicznej i papierowej	1336
Art. 28	1339
I. Wprowadzenie	1339
II. Udział jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	1340
III. Zasady rozliczania podatkowej grupy kapitałowej	1342
Art. 28a	1343
I. Wprowadzenie	1343
II. Deklaracje i informacje	1344
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących	1347
Art. 29–36. (pominięte)	1347

Rozdział 8. Przepisy przejściowe i końcowe	1348
Art. 37	1348
Zwolnienia niektórych typów dochodów	1349
Art. 38. (uchylony)	1349
Art. 38a	1349
Ulga podatkowa dla banków	1350
Art. 38b. (uchylony)	1351
Dodatkowe koszty uzyskania przychodów dla banków stosujących MSR	1351
Art. 38c. (uchylony)	1352
Art. 39	1353
Art. 40	1355
Art. 41	1356
Art. 42	1356
Załączniki	1359
Literatura	1385
O autorach	1387

Wykaz skrótów

Akty prawne

Akty polskie

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.06.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. poz. 502 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577 ze zm.)
- KŚT – Klasyfikacja Środków Trwałych – załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 3.10.2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz.U. poz. 1864)
- o.p. – ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2017 r. poz. 201 ze zm.)
- p.o.ś. – ustawa z 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.)
- pr. bank. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1876 ze zm.)
- pr. przeds. – ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646)
- pr. res. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1508 ze zm.)

- pr. spół. – ustawa z 16.09.1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1560 ze zm.)
- pr. tel. – ustawa z 16.07.2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1907 ze zm.)
- pr. wod. – ustawa z 20.07.2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. poz. 1566 ze zm.)
- p.w.p. – ustawa z 30.06.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 776)
- r.s.d. – rozporządzenie Ministra Finansów z 10.09.2009 r. w sprawie sposobu i trybu określania dochodów osób prawnych w drodze oszacowania oraz sposobu i trybu eliminowania podwójnego opodatkowania osób prawnych w przypadku korekty zysków podmiotów powiązanych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1186)
- r.s.s.z.r. – rozporządzenie Ministra Finansów z 12.04.2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. poz. 562)
- r.s.z.r.b. – rozporządzenie Ministra Finansów z 1.10.2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. z 2013 r. poz. 329 ze zm.)
- u.a.p.o. – ustawa z 6.07.2016 r. o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 387)
- u.ARiMR – ustawa z 9.05.2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2017 r. poz. 2137)
- u.b.a. – ustawa z 24.04.2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1803)
- u.BFG – ustawa z 10.06.2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1937 ze zm.)
- u.d.j.s.t. – ustawa z 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1453 ze zm.)
- u.d.p.p.w. – ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450)
- u.d.u.r. – ustawa z 11.09.2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1170 ze zm.)
- u.f.i. – ustawa z 27.05.2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 56 ze zm.)
- u.f.p. – ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
- u.g.n. – ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2018 r. poz. 121)

-
- u.g.o.o. – ustawa z 13.06.2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 150)
- u.g.p.r. – ustawa z 15.09.2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. poz. 983 ze zm.)
- u.k.p. – ustawa z 30.08.1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz.U. z 2017 r. poz. 1055)
- u.l. – ustawa z 28.09.1991 r. o lasach (Dz.U. z 2017 r. poz. 788 ze zm.)
- u.NBP – ustawa z 29.08.1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2017 r. poz. 1373)
- u.n.f.d.i. – ustawa z 30.05.2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 141)
- u.n.u.e. – ustawa z 22.05.2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 477 ze zm.)
- u.o. – ustawa z 14.12.2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2018 r. poz. 21)
- u.o.f.f.e. – ustawa z 28.08.1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 870 ze zm.)
- u.o.i.f. – ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2017 r. poz. 1768 ze zm.)
- u.o.p.z.g. – ustawa z 11.05.2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1478 ze zm.)
- u.z.u.p.z. – ustawa z 6.03.2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 649)
- u.p.a. – ustawa z 6.12.2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 43 ze zm.)
- u.p.a.p.p. – ustawa z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 880 ze zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 200 ze zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2343 ze zm.)
- u.p.n.i.f. – ustawa z 15.01.2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1410)
- u.p.o.l. – ustawa z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1785 ze zm.)
- u.p.p.e. – ustawa z 20.04.2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1449)
- u.p.p.p. – ustawa z 19.12.2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1834)
-

- u.p.t. – ustawa z 24.08.2006 r. o podatku tonażowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 381)
- u.p.t.u. – ustawa z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2017 r. poz. 1221 ze zm.)
- u.p.w.k. – ustawa z 2.03.2012 r. o podatku od wydobycia niektórych kopalin (Dz.U. z 2018 r. poz. 228)
- u.p.z.r.p. – ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 ze zm.)
- u.r. – ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r. poz. 395 ze zm.)
- u.r.o.a.g. – ustawa z 16.11.2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce (Dz.U. poz. 1342)
- u.r.p.w.e. – ustawa z 20.01.2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 578)
- u.r.z.s. – ustawa z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 511)
- u.s.d.g. – ustawa z 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.) – uchylona
- u.s.m. – ustawa z 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1222 ze zm.)
- u.s.p.w. – ustawa z 25.07.2014 r. o specjalnym podatku węglowodorowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 246)
- u.s.s.e. – ustawa z 20.10.1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1010)
- u.s.u.s. – ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.)
- u.s.z.o.r. – ustawa z 11.08.2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1067 ze zm.)
- u.ś.o.z. – ustawa z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1938 ze zm.)
- u.u.o. – ustawa z 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 473)
- u.u.s.r. – ustawa z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2017 r. poz. 2336)
- u.w.p.d.i. – ustawa z 4.11.2016 r. o zmianie niektórych ustaw określających warunki prowadzenia działalności innowacyjnej (Dz.U. poz. 1933 ze zm.)

- u.z.f.ś.s. – ustawa z 4.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2191 ze zm.)
- u.z.s.e. – ustawa z 11.09.2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. poz. 1688 ze zm.)

Akty unijne

- dyrektywa 90/435/EWG – dyrektywa Rady 90/435/EWG z 23.07.1990 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych Państw Członkowskich (Dz.Urz. WE L 225, s. 6, ze zm.) – uchylona
- dyrektywa 2003/49/WE – dyrektywa Rady 2003/49/WE z 3.06.2003 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego do odsetek oraz należności licencyjnych między powiązаныmi spółkami różnych Państw Członkowskich (Dz.Urz. UE L 157, s. 49, ze zm.)
- dyrektywa 2009/133/WE – dyrektywa Rady 2009/133/WE z 19.10.2009 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku łączenia, podziałów, podziałów przez wydzielenie, wnoszenia aktywów i wymiany udziałów dotyczących spółek różnych państw członkowskich oraz przeniesienia statutowej siedziby SE lub SCE z jednego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego (Dz.Urz. UE L 310, s. 34, ze zm.)
- dyrektywa 2011/96/UE – dyrektywa Rady 2011/96/UE z 30.11.2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich (Dz.Urz. UE L 345, s. 8, ze zm.)
- konwencja w sprawie eliminowania podwójnego opodatkowania – Konwencja z 23.07.1990 r. w sprawie eliminowania podwójnego opodatkowania w przypadku korekty zysków przedsiębiorstw powiązanych (Dz.Urz. UE C 160 z 2005 r., s. 11, ze zm.; zob. też Dz.U. z 2007 r. poz. 1080)
- rozporządzenie nr 2157/2001 – rozporządzenie Rady (WE) nr 2157/2001 z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz.Urz. WE L 294, s. 1, ze zm.)
- rozporządzenie nr 1435/2003 – rozporządzenie Rady (WE) nr 1435/2003 z 22.07.2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (Dz.Urz. UE L 207, s. 1, ze zm.)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)

Akty pozostałe

- komentarz do umowy modelowej OECD – komentarz do umowy modelowej OECD (*Modelowa konwencja w sprawie podatku od dochodu i majątku OECD. Wersja skrócona 15 lipca 2005*, tłum. K. Bany, Warszawa 2006)
- umowa modelowa OECD – Modelowa konwencja w sprawie podatku od dochodu i majątku OECD z 1963 r. uchwalona przez Komitet Spraw Podatkowych OECD (zmiany: 1997, 1992, 1995, 2000 r.), „Vademecum Doradcy Podatkowego”

Publikatory i czasopisma

- Biul. Skarb. – Biuletyn Skarbowy
- CBOSA – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
- Dor. Pod. – Doradca Podatnika
- Dz.Urz. GUS – Dziennik Urzędowy Głównego Urzędu Statystycznego
- Dz.Urz. Min. Fin. – Dziennik Urzędowy Ministra Finansów
- Dz.Urz. MRiRW – Dziennik Urzędowy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Dz.Urz. UE – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
- Dz.Urz. WE – Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich
- M. Pod. – Monitor Podatkowy
- M.P. – Monitor Polski
- ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
- ONSA WSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSNCP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
- OSNKW – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Karnej i Wojskowej
- OSNP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
- OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
- POP – Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
- Pr. Gosp. – Prawo Gospodarcze
- Prz. Pod. – Przegląd Podatkowy
- RPP – Rachunkowość. Poradnik Praktyczny
- SP – Serwis Podatkowy

Inne

AWRSP	– Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
CFC	– zagraniczna spółka kontrolowana
EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
FGŚP	– Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
FRD	– Fundusz Rezerwy Demograficznej
KFK	– Krajowy Fundusz Kapitałowy
KSR	– Krajowy Standard Rachunkowości
MSR	– Międzynarodowy Standard Rachunkowości
MSSF	– Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
OECD	– Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
PFRON	– Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PTE	– powszechne towarzystwo emerytalne
SKA	– spółka komandytowo-akcyjna
SN	– Sąd Najwyższy
TBS	– towarzystwo budownictwa społecznego
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UKE	– Urząd Komunikacji Elektronicznej
UPC	– uprzednie porozumienie cenowe
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny
ZFRON	– zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych
ZFŚS	– zakładowy fundusz świadczeń socjalnych

Przedmowa

Funkcja informacyjna systemu rachunkowości w warunkach gospodarki rynkowej jest jego fundamentalną funkcją. Informacje dostarczane z tego systemu muszą zaspokoić potrzeby szerokiego grona użytkowników zwanych otoczeniem jednostki. Użytkowników tych można podzielić na następujące grupy:

- 1) aktualni właściciele oraz potencjalni inwestorzy – są szczególnie zainteresowani wynikami finansowymi i stopniem ryzyka działalności prowadzonej przez jednostkę gospodarczą;
- 2) kredytodawcy i pożyczkodawcy – ta grupa jest szczególnie zainteresowana zarówno stopniem płynności finansowej jednostki warunkującej realność spłaty krótkoterminowych zobowiązań, jak i jej wypłacalnością, rzutującą na ocenę ryzyka kredytowego;
- 3) kontrahenci rynkowi – są zainteresowani oceną ogólnej sytuacji finansowej jednostki i jej zamierzeniami na przyszłość;
- 4) jednostki konkurencyjne – są szczególnie zainteresowane aspektami finansowo-organizacyjnymi działalności jednostki dotyczącymi jej rentowności, rozmiarów oraz kierunków sprzedaży dóbr i usług, poziomu kosztów, cen i marż handlowych;
- 5) pracownicy – są szczególnie zainteresowani problemami wynagrodzenia za pracę oraz perspektywami działania jednostki w przyszłości w kontekście ich zatrudnienia, rozwoju i spraw płacowych;
- 6) władze lokalne – są zainteresowane ogólną sytuacją finansową jednostki gospodarczej i perspektywami jej istnienia oraz rozwoju w kontekście podatków lokalnych, dostarczania miejsc pracy, ochrony środowiska, lokalnych subwencji i dotacji;
- 7) instytucje i organizacje państwowe – są zainteresowane informacjami dla potrzeb makrostatystyki gospodarczej oraz polityki gospodarczej i fiskalnej;
- 8) Skarb Państwa – jest szczególnie zainteresowany zdarzeniami kształtującymi wynik finansowy jednostki oraz rzetelnością ich przekazywania w celu terminowego i prawidłowego rozliczania się jednostki z obciążeń podatkowych.

Zainteresowania tak szerokiego grona użytkowników systemu rachunkowości, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, sprawiają, że musi być on systemem:

- 1) wszechstronnym i jednocześnie spójnym wewnątrznie,
- 2) wiarygodnym i użytecznym,
- 3) neutralnym i terminowym,
- 4) kompletnym i porównywalnym.

Powyższe wymagania powodują, że system ten jest objęty kilkoma unormowaniami prawnymi, którymi są:

- 1) ustawa o rachunkowości i Krajowe Standardy Rachunkowości;
- 2) Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej;
- 3) dyrektywy Unii Europejskiej;
- 4) przepisy Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, Komisji Nadzoru Finansowego i innych tego rodzaju instytucji.

Zarówno polskie, jak i międzynarodowe przepisy dotyczące rachunkowości kierują się pewnymi fundamentalnymi zasadami i metodami, np. koncepcją wiernego i rzetelnego obrazu przedsiębiorstwa (*true and fair view*) i wynikającymi z niej zasadami:

- 1) memoriałową (*accrual basis assumption*) – oznaczającą konieczność ujęcia w księgach rachunkowych jednostki wszystkich zdarzeń gospodarczych i związanych z nimi skutków, które wystąpiły w danym roku obrotowym;
- 2) współmierności (*matching principle*) – zakładającą merytoryczną i czasową zgodność przychodów, zysków i podobnych kategorii wynikowych z kosztami, stratami i podobnymi kategoriami wynikowymi uwzględnianymi w procedurze obliczania wyniku finansowego, osiągniętego przez jednostkę gospodarczą w danym okresie;
- 3) ostrożności (*prudence*) – oznaczającą „pesymistyczny” punkt widzenia przy wycenie każdej kategorii majątkowej i wynikowej w rachunkowości przedsiębiorstwa; przestrzeganie tej zasady zapewnia użytkownikowi informacji to, że sytuacja majątkowa i finansowa przedsiębiorstwa może być w rzeczywistości tylko lepsza, a nie gorsza od przedstawionej w sprawozdaniu finansowym;
- 4) kontynuacji działania (*going concern assumption*) – wynikającą wprost z zasady ostrożności i przyjmującą domniemanie dalszego prowadzenia przez jednostkę działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości w takim samym lub podobnym zakresie (M. Gmytrasiewicz, A. Karmańska, I. Olchowicz, *Rachunkowość finansowa*, cz. 1, Wykład, Warszawa 1996).

Księgi prowadzone zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów rachunkowych mają jednocześnie zapewniać taki przekrój oraz czas dostarczania informacji, aby jednostka mogła rzetelnie wypełnić swoje obowiązki w stosunku do wymienionego wcześniej użytkownika, jakim jest Skarb Państwa.

Mówi się, i słusznie, że przepisy rachunkowe nie są podatkotwórcze, zaś przepisy podatkowe nie tworzą zasad rachunkowych. Jest to prawdą, jednak wzajemne odniesienia, oczekiwania i powiązania są bardzo dobrze widoczne i niejednokrotnie zapisane wprost w aktach prawnych, czego przykładem są art. 9 ust. 1, art. 9b ust. 1 pkt 2, art. 15 ust. 4e, art. 15a ust. 8 i in. u.p.d.o.p. oraz art. 11a pkt 1 u.r. – obowiązek poinformowania naczelnika urzędu skarbowego o miejscu prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Przepisy u.p.d.o.p. określają kategorie oraz moment zaistnienia zdarzeń wywołujących skutki podatkowe niezależnie od przepisów rachunkowych. Efektem tego jest sytuacja, w której część zdarzeń jest rozpoznawana w tym samym czasie dla celów rachunkowych i podatkowych, część ma inny czas realizacji dla celów podatkowych w stosunku do rachunkowych, zaś jeszcze inna część, ujęta w księgach rachunkowych, nie będzie nigdy wpływać na dochód podatkowy (przychody trwale niestanowiące przychodów podatkowych i koszty trwale niestanowiące kosztów uzyskania przychodów).

Różnice trwale powodują zmianę efektywnej stopy procentowej podatku dochodowego w stosunku do stopy nominalnej i skutek ich działania jest na bieżąco ujmowany w księgach rachunkowych.

Różnice przejściowe (czasowe) między rachunkowymi i podatkowymi zasadami ujęcia zdarzeń gospodarczych przepisy rachunkowe eliminują, realizując nadrzędne zasady memoriału i współmierności przez wprowadzenie pojęcia podatku odroczonego.

W celu określenia zasad ujmowania, wyceny i prezentacji podatku odroczonego powstały Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 12 „Podatek dochodowy” oraz – zgodny z nim co do głównych zasad – Krajowy Standard Rachunkowości nr 2 „Podatek dochodowy”.

Przedmiotem naszych rozważań i komentarzy w niniejszym opracowaniu są zarówno sam podatek dochodowy od osób prawnych, jak i wpływ przepisów dotyczących tego podatku na system rachunkowości, a więc: układ planu kont, ewidencję księgową zdarzeń gospodarczych, a także sposób ujęcia i wyceny efektów tych zdarzeń w sprawozdaniu finansowym jednostki.

Mamy nadzieję, że dzięki takiemu ujęciu zagadnień podatkowych oraz rachunkowych pozycja ta stanie się dobrą i praktyczną pomocą dla osób zajmujących się na co dzień rachunkowością, podatkami albo obydwoma dziedzinami jednocześnie.

Zagadnienia prawnopodatkowe zostały omówione przez Pawła Małeckiego, natomiast aspekty rachunkowe i wybrane podatkowe opisała Małgorzata Mazurkiewicz.

Autorzy

USTAWA

z 15.02.1992 r.

o podatku dochodowym od osób prawnych¹

(Dz.U. z 2017 r. poz. 2343; zm.: Dz.U. z 2017 r. poz. 2369; z 2018 r. poz. 317, poz. 398, poz. 650)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy Rady 90/434/EWG z 23.07.1990 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku łączenia, podziałów, wnoszenia aktywów i wymiany udziałów, dotyczących spółek różnych państw członkowskich (Dz.Urz. UE L 225, s. 1; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 09, t. 1, s. 142);
- 2) dyrektywy Rady 90/435/EWG z 23.07.1990 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich (Dz.Urz. UE L 225, s. 6; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 09, t. 1, s. 147);
- 3) dyrektywy Rady 2003/49/WE z 3.06.2003 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego do odsetek oraz należności licencyjnych między powiązаныmi spółkami różnych państw członkowskich (Dz.Urz. UE L 157, s. 49; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 09, t. 1, s. 380);
- 4) dyrektywy Rady 2003/123/WE z 22.12.2003 r. zmieniającej dyrektywę 90/435/EWG w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych Państw Członkowskich (Dz.Urz. UE L 7 z 2004 r., s. 41; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 09, t. 2, s. 3);
- 5) dyrektywy Rady 2004/66/WE z 26.04.2004 r. dostosowującej dyrektywy 1999/45/WE, 2002/83/WE, 2003/37/WE i 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektywy 77/388/EWG, 91/414/EWG, 96/26/EWG, 2003/48/WE i 2003/49/WE Rady w zakresie swobodnego przepływu towarów, swobody świadczenia usług, rolnictwa, polityki transportowej, opodatkowania, w następstwie przystąpienia Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji (Dz.Urz. UE L 168, s. 35);
- 6) dyrektywy Rady 2004/76/WE z 29.04.2004 r. zmieniającej dyrektywę 2003/49/WE w odniesieniu do możliwości stosowania przez niektóre Państwa Członkowskie okresów przejściowych dla stosowania wspólnego systemu opodatkowania stosowanego do odsetek oraz należności licencyjnych między powiązаныmi spółkami różnych Państw Członkowskich (Dz.Urz. UE L 195, s. 33; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 09, t. 2, s. 23);

-
- 7) dyrektywy Rady 2005/19/WE z 17.02.2005 r. zmieniającej dyrektywę Rady 90/434/EWG w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku łączenia, podziałów, wnoszenia aktywów i wymiany udziałów, dotyczących spółek różnych Państw Członkowskich (Dz.Urz. UE L 58, s. 19);
  - 8) dyrektywy Rady 2006/98/WE z 20.11.2006 r. dostosowującej niektóre dyrektywy w dziedzinie opodatkowania, w związku z przystąpieniem Bułgarii i Rumunii (Dz.Urz. UE L 363, s. 129);
  - 8a) dyrektywy Rady 2011/96/UE z 30.11.2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich (Dz.Urz. UE L 345, s. 8, ze zm.);
  - 9) dyrektywy Rady 2013/13/UE z 13.05.2013 r. dostosowującej niektóre dyrektywy w dziedzinie podatków w związku z przystąpieniem Republiki Chorwacji (Dz.Urz. UE L 141, s. 30).

ROZDZIAŁ 1

Podmiot i przedmiot opodatkowania

Art. 1. 1. Ustawa reguluje opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów osób prawnych i spółek kapitałowych w organizacji.

2. Przepisy ustawy mają również zastosowanie do jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek niemających osobowości prawnej, z zastrzeżeniem ust. 1 i 3.

3. Przepisy ustawy mają również zastosowanie do:

- 1) spółek komandytowo-akcyjnych mających siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) spółek niemających osobowości prawnej mających siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego innego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia.

Spis treści

I. Uwagi ogólne	48
II. Definicja podatnika	49
1. Uwagi wprowadzające	49
2. Osoba prawna	50
3. Spółka kapitałowa w organizacji	51
Rachunkowość spółki kapitałowej w organizacji	52
4. Jednostki nieposiadające osobowości prawnej	
jako podatnicy	53
Jednostki budżetowe	53
Zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze	
jednostek budżetowych	54
Wspólnoty mieszkaniowe	55
Inne jednostki nieposiadające osobowości prawnej	
będące podatnikami	57

5. Spółka komandytowo-akcyjna mająca siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej . . .	58
6. Przepisy przejściowe	61

I. Uwagi ogólne

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych jest podstawowym źródłem prawa, jeżeli chodzi o podatek dochodowy od osób prawnych oraz innych podmiotów niemających osobowości prawnej traktowanych przez przepisy jako osoby prawne. Ponadto źródłami prawa w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych pozostają również Konstytucja RP oraz o.p.

Regulacje Konstytucji RP będą miały przede wszystkim znaczenie w przypadku powstania podejrzenia, że poszczególne przepisy u.p.d.o.p. są niezgodne ze standardami konstytucyjnymi w dziedzinie opodatkowania. Dla oceny zgodności z Konstytucją RP najczęściej stosowany jest jej art. 217, który stanowi, że nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy. Nie bez znaczenia jest także zgodne ze standardami konstytucyjnymi wprowadzanie nowelizacji przepisów ustawy. W szczególności należy zwrócić tu uwagę na wymóg zachowania stosownego okresu *vacatio legis* oraz zakaz retroaktywności nowych przepisów.

Przepisy o.p. stanowią natomiast swego rodzaju część ogólną prawa podatkowego, zwaną potocznie kodeksem podatkowym. Przepisy u.p.d.o.p. – podobnie jak i innych ustaw podatkowych – jako przepisy o charakterze szczególnym będą wyłączały zastosowanie niektórych regulacji o.p. mających charakter ogólny. Jeżeli jednak dana kwestia o charakterze podatkowym nie jest uregulowana w omawianej ustawie, to stosownych przepisów należy poszukiwać właśnie w o.p.

Źródłami prawa w dziedzinie podatku dochodowego od osób prawnych są również – wydane na podstawie u.p.d.o.p. – przepisy aktów wykonawczych do ustawy. Obecnie, zgodnie z Konstytucją RP, akty wykonawcze mogą przyjmować wyłącznie formę rozporządzenia. Należy również wskazać na art. 92 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji RP, zgodnie z którym upoważnienie (do wydania rozporządzenia) powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Rozporządzenia wydane na podstawie wadliwej delegacji ustawowej muszą być bowiem uznane za sprzeczne z Konstytucją RP, czego skutkiem powinna być utrata ich mocy obowiązującej.

Obok aktów o charakterze ściśle podatkowym źródłami prawa w podatku dochodowym od osób prawnych są również akty prawne z innych dziedzin. Będą to przede wszystkim akty prawne z zakresu szeroko pojętego prawa finansowego i rachunkowości, przy czym przepisy dotyczące rachunkowości w zakresie zgodności z omawianą ustawą lub braku tej zgodności będą przedmiotem naszej szczególnej analizy.

Należy zauważyć, że na przepisy u.p.d.o.p. w pewnym zakresie może oddziaływać prawo Unii Europejskiej, którego Polska – jako państwo członkowskie Unii – ma obowiązek przestrzegać. W dziedzinie podatków bezpośrednich co prawda nie przyjęto dotychczas harmonizacji prawa państw członkowskich (inaczej niż w zakresie podatków pośrednich), jednakże pewne ogólne rozwiązania prawne wpływają na opodatkowanie podatkiem dochodowym, zwłaszcza dyrektywy dotyczące opodatkowania odsetek, dywidend i innych dochodów osób prawnych.

Źródłami prawa podatkowego nie są natomiast wyroki sądowe ani pisma ministerialne. Konstytucja RP nie wymienia ich bowiem wśród źródeł prawa. Rozstrzygnięcia sądowe czy pisma dotyczą wyłącznie konkretnych spraw. Ze swej istoty nie mogą więc one kreować żadnych praw ani obowiązków dla ogółu czy też określonych grup podatników. Nie zawierają bowiem norm generalnych ani abstrakcyjnych tak jak akty prawne. Wyroki zawierają jedynie normy indywidualne i konkretne, natomiast pisma ministerialne są całkowicie pozbawione cechy normatywnej. Niezaprzeczalnie zarówno wyroki sądowe, jak i pisma ministerialne stanowią cenne źródło pomocnicze przy dokonywaniu interpretacji przepisów zawartych w źródłach prawa i z tych powodów będą licznie przytaczane przy omawianiu przepisów u.p.d.o.p. Często potrafią bowiem najlepiej wyjaśnić hermetyczny zapis artykułu czy ustępu omawianej ustawy.

II. Definicja podatnika

1. Uwagi wprowadzające

Opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych podlegają wyłącznie podatnicy wymienieni w ustawie. Należą do nich:

- 1) osoby prawne;
- 2) spółki kapitałowe w organizacji;
- 3) jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek niemających osobowości prawnej, poza wyjątkami wymienionymi w następnych punktach;
- 4) spółki komandytowo-akcyjne mające siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (SKA);

Paweł Małecki – doktor inżynier; doradca podatkowy, posiada uprawnienia do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych; prowadzi kancelarię doradztwa podatkowego; jest wykładowcą z tej dziedziny m.in. na szkoleniach doradców z Izby Doradców Podatkowych i w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce; autor wielu publikacji z zakresu prawa podatkowego (w tym komentarzy do ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych).

Małgorzata Mazurkiewicz – biegły rewident, posiada uprawnienia do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych; wykładowca z zakresu prawa podatkowego i rachunkowości m.in. w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce; członek Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na biegłych rewidentów; swoje doświadczenie i praktyczną wiedzę zdobywała, pracując jako główny księgowy oraz dyrektor finansowy w spółkach międzynarodowych.

CIT. Podatki i rachunkowość to jedyny na rynku komentarz, który dzięki wyjątkowemu połączeniu omówienia aspektów podatkowych i rachunkowych pomoże księgowym, doradcom podatkowym i biegłym rewidentom uniknąć błędów popełnianych przy rozliczaniu należnego podatku dochodowego od osób prawnych.

W dziewiątym wydaniu książki przedstawiono wszystkie najważniejsze zagadnienia związane ze stosowaniem komentowanej ustawy, które obowiązują od 1.03.2018 r., w tym dotyczące m.in.:

- zasady podziału przychodów na dwa źródła: z zysków kapitałowych oraz inne,
- zmodyfikowanych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych oraz innych przychodów wchodzących do grupy przychodów – przychody z zysków kapitałowych,
- nowych zasad ograniczania kosztów w ramach tzw. cienkiej kapitalizacji,
- ograniczeń w kosztach z tytułu grupy usług niematerialnych świadczonych między podmiotami powiązanymi,
- pozostałych przepisów antyoptimalizacyjnych, w tym odsprzedaży lub wynajmu znaków towarowych, licencji, *know-how* itp.,
- łagodniejszych warunków dla tworzenia i działania podatkowych grup kapitałowych,
- zmodyfikowanych zasad opodatkowania kontrolowanych spółek zagranicznych (CFC),
- nowych podatków z tytułu posiadania i używania lub wynajmu określonych nieruchomości (jest to w istocie minimalny podatek dochodowy),
- rozszerzenia katalogu tzw. kosztów negatywnych (NKUP),
- modyfikacji przepisów określających sposób ustalania przychodów i kosztów uzyskania przychodów przy podziale przez wydzielenie,
- przepisów zmodyfikowanych ustawą – Prawo przedsiębiorców oraz ustawą – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej.

Dla bardziej kontrowersyjnych zapisów ustawy wskazano dominujące linie orzecznictwa. Jednocześnie rachunkowa analiza przepisów dokonana w komentarzu ułatwi poprawne ujmowanie zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych.

Publikacja przeznaczona jest dla księgowych, doradców podatkowych i pracowników biur rachunkowych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

WOLTERS KLUWER POLECA

